

الدَّرْسُ الْخَامِسُ عَشَرَ

الإضافة

در درس قبل با ترکیباتی مانند :

گل گلدان
کتاب کتابخانه

گل سرخ
کتاب خوب

آشنا شدیم که فقط به هم اضافه شده‌اند، بدون این که به هم وابسته باشند به نام :

مضاف و مضاف الیه

آشنا شدیم که بین آن‌ها از جهت معنی، پیوندی قوی وجود داشت به نام :

موصوف و صفت

در زبان عربی نیز اگر دو اسم به هم اضافه شوند، به اسم اول **مضاف** و به اسم دوم **مضاف الیه** گویند.

مانند : **کتابُ الطَّالِبِ**، **یوم الدینِ**

أَعْمَالُ الْمُؤْمِنِينَ - أَعْمَالُكُمْ - عَمَلُ مَفِيدٍ
عَبْدٌ مُؤْمِنٌ - عَبْدُ اللَّهِ - عَبْدُكَ

در این ترکیب‌ها مضاف و مضاف الیه را از صفت و موصوف جدا کنید.

اگر ضمیری به اسم متصل شود آن ترکیب حتماً اضافی است.

اسم + ضمیر
مضاف مضاف الیه

بدانیم!

● حتماً با اسم آشنا هستید!

کدام مجموعه، نشان دهنده علامت های خاص اسم است؟

مضاف واقع شدن مؤنث شدن تنوین	تنوین مضاف شدن «ال»	ال تنوین به صیغه جمع در آمدن
------------------------------------	---------------------------	---------------------------------------

پذیرفتن «ال» و تنوین و مضاف واقع شدن از علامت های اسم است و این علائم با هم جمع نمی شوند.

کتابُ الْمُعَلِّمِ

کتابُ الْمُعَلِّمِ

الکتابُ الْمُعَلِّمِ

● در این ترکیب ها مضاف را پیدا کنید.

● در کدام یک از ترکیب ها، مضاف به صورت صحیح به کار رفته است؟

به این ترکیب ها توجه کنید :

کدام یک از کلمات مضاف هستند؟

«مُعَلِّمُو» و «یَدَا» چه نوع کلمه ای هستند؟ مفرد یا مثنی یا جمع

چه تغییری در این کلمات روی داده است؟

مُعَلِّمُو المَدْرَسَةِ، یَدَاكَ

فَلَا حُونَ + القریةِ ⇐ فَلَا حُو القریةِ

وَالِدَانِ + كَ ⇐ وَالِدَاكَ

مُعَلِّمِينَ + المَدْرَسَةِ ⇐ مُعَلِّمِ المَدْرَسَةِ

اگر جمع مذکر سالم و اسم مثنی مضاف واقع شوند حرف «ن» از آخر آن ها حذف می شود.

بدانیم!

هوُمدِيرُ المَدْرَسَةِ.
رَأَيْتُ مَدِيرَ المَدْرَسَةِ.
سَلَّمْتُ عَلَى مَدِيرِ المَدْرَسَةِ.

به این عبارت‌ها
توجه کنید:

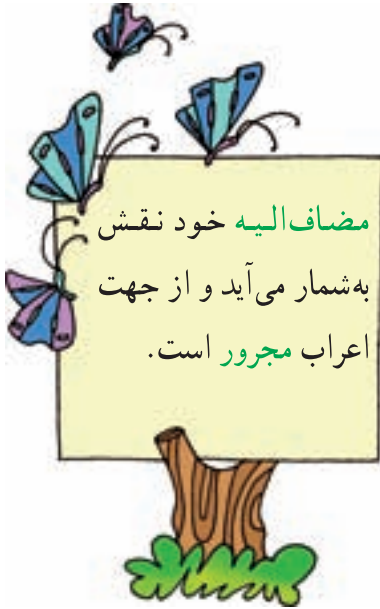
کدام کلمه مضاف الیه است؟
به اعراب مضاف الیه توجه کنید.
مضاف الیه چه اعرابی دارد؟

کدام کلمه مضاف است؟
به اعراب مضاف در سه عبارت
توجه کنید.
چه تغییری را مشاهده می‌کنید؟

؟

؟

بدانیم!

مضاف الیه خود نقش
به‌شمار می‌آید و از جهت
اعراب مجرور است.

مضاف در جمله نقش
می‌پذیرد و اعراب آن متناسب
با جمله می‌تواند مرفوع،
منصوب و یا مجرور باشد.

دانستیم که:

۱- اسم می‌تواند صفت بگیرد. گل + سرخ = گل سرخ

۲- اسم می‌تواند مضاف الیه بگیرد. گل + باغ = گل باغ

اما آیا اسم می‌تواند هم صفت و هم مضاف الیه بگیرد؟ در این صورت حق تقدم با کدام یک است؟

مضاف الیه؟

یا

صفت؟

گل سرخ باغ ○ گل باغ سرخ ○ ← سرخ + گل

باغ

پاسخ مناسب کدام است؟

کتاب خوب ما ○ کتاب ما خوب ○ ← ما + کتاب

خوب

در زبان فارسی اگر اسمی بخواهد هم صفت و هم مضاف الیه بگیرد، ابتدا صفت می آید و سپس مضاف الیه.

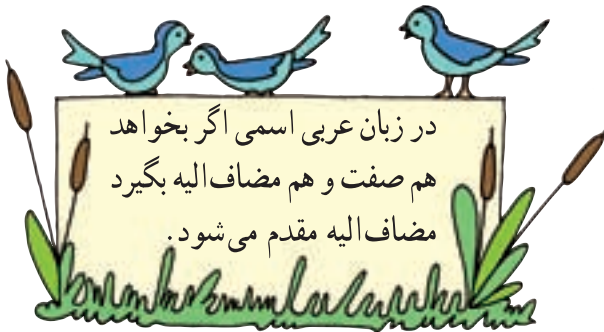
بدانیم!

به ترجمه این عبارت ها توجه کنید.

در زبان عربی چطور؟

العزیزُ	صديقُنَا	
صفت	مضاف الیه	اسم

دوست	عزیز	ما
اسم	صفت	مضاف الیه

در زبان عربی اسمی اگر بخواهد هم صفت و هم مضاف الیه بگیرد مضاف الیه مقدم می شود.

آیا در ترتیب کلمات تغییری روی داده است؟
چه کلمه ای مقدم شده است؟
صفت یا مضاف الیه؟

عقیده اسلامی ما ○ عقیده ما اسلامی ○

در بزرگ مدرسه ○ در مدرسه بزرگ ○

عقیدتُنَا الإِسْلَامِيَّةُ

بَابُ الْمَدْرَسَةِ الْكَبِيرِ

این عبارت را ترجمه کنید.

الشاعر المُلتزم

كَانَ السَّيِّدُ الحِمَيْرِيُّ مِنَ الشُّعْرَاءِ المُلتَزِمِينَ فِي القَرْنِ الثَّانِي لِلهَجْرَةِ وَ كَانَ يُدَافِعُ عَنِ الحَقِّ وَ يُهَاجِمُ الظَّالِمِينَ وَ لِذَلِكَ أَصْبَحَ مَبْغُوضاً عِنْدَ الأُمُويِّينَ، لِأَنَّهَمْ كَانُوا يُزْرَعُونَ بُذُورَ الحِقْدِ وَ العَدَاوَةِ لِآلِ عَلِيٍّ (ع) فِي قُلُوبِ النَّاسِ وَ كَانَ السَّيِّدُ الحِمَيْرِيُّ يُحِبُّ خُطَّةَ الأُمُويِّينَ وَ يَنْصُرُ آلَ البَيْتِ (ع) وَ يُبَيِّنُ فِضَائِلَهُمْ لِلنَّاسِ بِشِجَاعَةٍ، وَ كَانَ يَقُولُ: «لَمْ أَتْرُكْ فَضِيلَةَ لِعَلِيٍّ وَ آلِهِ إِلَّا نَظَّمْتُ حَوْلَهَا شِعْراً».

وَ نَحْنُ نَعْلَمُ أَنَّ مَدْحَ آلِ البَيْتِ (ع) فِي عَصْرِ الأُمُويِّينَ مَا كَانَ أَمْراً بَسِيطاً بَلْ كَانَ فِي أَكْثَرِ الأَحْيَانِ يُسَبِّبُ قَتْلَ قَائِلِهِ أَوْ تَشْرِيدَهُ وَ حِرْمَانَهُ مِنْ حَقُوقِهِ.

ذَاتَ يَوْمٍ جَاءَ أَحَدُ أَصْحَابِ الإِمَامِ الصَّادِقِ (ع) إِلَيْهِ وَ بَدَأَ بِالسَّعَايَةِ وَ قَالَ لِلإِمَامِ (ع): إِنَّ السَّيِّدَ يَرْتَكِبُ بَعْضَ الذُّنُوبِ فَلِمَاذَا تُدَافِعُ عَنْهُ؟!

الإِمَامُ (ع) لَمْ يَقْبَلْ أَنَّ يَطْرُدَ السَّيِّدَ الحِمَيْرِيَّ بِسَبَبِ ذَنْبٍ مِنَ الذُّنُوبِ مَعَ عِلْمِهِ أَنَّ أَعْمَالَ السَّيِّدِ الحَسَنَةَ أضعَافُهُ. فَجَابَهُ قَائِلاً: «إِنْ زَلَّتْ عَنْهُ قَدَمٌ فَقَدْ ثَبَّتَتْ لَهُ أُخْرَى».

جمال العلم و الأدب

إِنَّ الجَمَالَ جَمَالُ العِلْمِ وَ الأَدَبِ

لَيْسَ الجَمَالُ بِأَثْوَابٍ تُرَيَّنُنَا

بَلِ اليَتِيمُ يَتِيمُ العِلْمِ وَ الأَدَبِ

لَيْسَ اليَتِيمُ الَّذِي قَدَمَاتِ وَالدُّهُ

وقيل :

رَضِينَا قِسْمَةَ الْجَبَّارِ فِينَا لَنَا عِلْمٌ وَلِلْجُهَّالِ مَالٌ
فَإِنَّ الْمَالَ يَفْنَى عَنْ قَرِيبٍ وَإِنَّ الْعِلْمَ لَيْسَ لَهُ زَوَالٌ

وقيل :

الْعِلْمُ فِي الصَّدْرِ مِثْلُ الشَّمْسِ فِي الْفَلَكَ وَالْعَقْلُ لِلْمَرءِ مِثْلُ التَّاجِ لِلْمَلِكِ
أَشَدُّ يَدَيْكَ بِحَبْلِ الْعِلْمِ مُعْتَصِمًا فَالْعِلْمُ لِلْمَرءِ مِثْلُ الْمَاءِ لِلسَّمَكِ

أجب عن الأسئلة التالية:

- ١- في أيِّ قرنٍ كانَ السَّيِّدُ الحِميرِيُّ يعيشُ؟
- ٢- لِمَن كانَ الحِميرِيُّ مُحَبَّبًا؟
- ٣- هل قَبِلَ الإمامُ (ع) أن يَطْرُدَ السَّيِّدَ الحِميرِيَّ مِنْ أَجْلِ ذَنْبٍ إِرْتَكَبَهُ؟

تمارين

التدريب الأول

أعربِ الكلماتِ التي أُشيرَ إليها بخطِّ:

١- الحسنُ و الحسينُ (ع) سيِّداً شبابِ أهلِ الجَنَّةِ.

٢- تَرَكُ الذَّنْبِ أَهْوَنُ مِنْ طَلَبِ التَّوْبَةِ.

٣- أَشْجَعُ النَّاسِ مَنْ غَلَبَ هَوَاهُ.

٤- الْجَهْلُ بِالْفَضَائِلِ مِنْ أَقْبَحِ الرِّذَائِلِ.

التَّهْرِينُ الثَّانِي

إملاً الفراغَ بالكلماتِ المناسبةِ مِنْ خَطِّ الاستواءِ:

﴿كُلُّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ﴾

مركزية الأرض

كان الفلكيون يَعتقدون أن الأرض مُسطَّحةٌ لكنَّ

بعض كأرسطو قالوا بإشِدَارِتها وكان الاعتقادُ سائدًا أنَّ

العالم، الأقدمون، ها، المُفكرين، نظرية، السماوية

خط الاستواء

الأرض هي مركز وأن الأجسام الأخرى كالشمس والقمر والنجوم
تدور حول ويُعرف هذا الاعتقاد بـ

مركزية الأرض

التدريب الثالث

إنتخبِ الجوابَ الصحيحَ واذكُرْ إعرابه:

- ١- ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ...﴾ (أَخَوَاكُمْ، أَخَوَيْكُمْ)
- ٢- تَعَلَّمَ حُسْنَ (الاستماع، الاستماع) كما تَتَعَلَّمُ (حُسْنَ، حُسْنًا) الحديثِ .
- ٣- لَا تَفْعَلُوا (أعمال، أعمالاً) الخَيْرِ رِثَاءً.
- ٤- مِنَ الضَّلَالِ (الكبير، الكبير) ضَيَاعُ العُمُرِ فِي اللُّهُوِ.

التدريب الرابع

أَكْمِلِ العبارةَ حَسَبَ الطَّلَبِ:

حَاسِبْ نَفْسَكَ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبَ.

..... نَفْسِكَ

..... أَنْفُسَ تُحَاسَبَا.

..... حَاسِبُوا أَنْفُسَ

..... أَنْفُسَ تُحَاسَبِينَ.

للتعريب

- در تابستان چه می کنی؟
- برای تابستان کارهای زیادی دارم: سفر، ورزش و مطالعه.
- آیا در تابستان کار هم می کنی؟
- بله، در کارگاه پدرم کار می کنم.
- بسیار خوب، پیامبر و ائمه اهل دانش و کار بودند.
- بله، آنان سرمشق ما هستند.^۱

۱- کارگاه: مَعْمَل، سرمشق: قُدْوَة

در هنگام ترجمه سعی کنیم تا آن جا که ممکن است از عبارات های زیان «مبدأ» کلمه ای کم و یا زیاد نشود.

– ساختار جملات زبان «مقصد» را در هنگام ترجمه عبارت ها رعایت کنیم.

اقرأ العبارات التالية ثم عَيِّن ترجمتها الصحيحة:

۱- قائد الثورة العظيم الإمام الخميني (ره) أيقظ المسلمين من نوم الغفلة.
الف) رهبر كبير انقلاب امام خميني (ره)، مسلمانان را از خواب غفلت بيدار نمود.

○

ب) رهبر انقلاب كبير امام خميني (ره)، مسلمانان را از خواب غفلت باز داشت.

○

۲- غابات مازندران الخضراء من أجمل المناطق في إيران.
الف) جنگل های مازندران سبز و خرم است و از زیباترین مناطق ایران به شمار می رود.

○

ب) جنگل های سبز مازندران از زیباترین مناطق ایران است.

○

۳- ما زالت الأحاسيس الثورية تموج في قلوب جماهيرنا المسلمة.
الف) عواطف انقلابی همواره در دل های ملت مسلمان ما موج می زند.

○

ب) عواطف انقلابی همواره در دل ما ملت مسلمان موج می زند.

○

إِقْرَأِ الْعِبَارَاتِ ثُمَّ تَرْجِمْنَهَا إِلَى الْفَارْسِيَّةِ بِعِبَارَاتٍ مَأْلُوفَةٍ:
 * إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَى أُمَّةِ الْعَدْلِ أَنْ يُقَدِّرُوا أَنْفُسَهُمْ بِضَعْفَةِ النَّاسِ .
 * سَلْ تَفْقَهَا وَ لَا تَسْأَلْ تَعْنَتًا فَإِنَّ الْجَاهِلَ الْمُتَعَلِّمَ شَبِيهُ بِالْعَالِمِ وَإِنَّ
 الْعَالِمَ الْمُتَعَسِّفَ شَبِيهُ بِالْجَاهِلِ الْمُتَعَنَّتِ .

يُقَدِّرُوا : مقایسه کنند لا تسأل تعنتاً: برای ایراد گرفتن (مچ گیری) سؤال مکن .
 ضَعْفَةٌ : ضعیفان المتعسف : گمراه
 سَلْ تَفْقَهَا : برای فهمیدن سؤال کن . الْمُتَعَنَّتِ : ایرادگیر

الف - کدام ترجمه مفهوم آیات زیر را بهتر بیان می‌کند؟

۱- ﴿فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ (الحديد / ۷)

- از میان شما هر که را ایمان آورده و انفاق کرده، مزدی فراوان دهند.

- پس کسانی از شما که ایمان آورده و انفاق کرده‌اند پاداشی بزرگ دارند.

۲- ﴿إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا﴾ (التساء / ۱۰۱)

- براستی که کافران دشمنان شما هستند.

- براستی که کافران برای شما دشمنی آشکار هستند.

۳- ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾ (هود / ۱۱۸)

- و اگر پروردگار خواسته بود همه مردم را یک امت کرده بود.

- و اگر پروردگار تو بخواهد همه مردم را یک امت قرار می‌داد.

ب - کلمه مناسب را برای پر کردن جای خالی آیات زیر انتخاب کنید.

۱- ﴿وَأَعْلَمُوا أَنْكُمْ غَيْرٌ... اللَّهُ﴾ (التوبة / ۲)

و بدانید که شما بر قدرت خدا غالب نخواهید شد.

مُعْجَزُونَ مُعْجِزِينَ مُعْجِزِي

۲- ﴿وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ... قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾ (الإسراء / ۵۸)

و هیچ شهر و دیاری در روی زمین نیست جز آنکه پیش از ظهور قیامت، اهل آن شهر

را هلاک می‌کنیم.

مُهْلِكُهَا مُهْلِكُونَهَا مُهْلِكُونَهُ

۳- ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا... مِنْ رَجَالِكُمْ﴾ (الأحزاب / ۴۰)

محمد پدر هیچ یک از مردان شما نیست.

أَحَدٌ أَحَدًا أَحَدٍ